

Bruksela, 20 lutego 2023 r.
(OR. en)

5220/23

COHOM 8
COPS 11
CONUN 6
COASI 1
MAMA 7
COEST 11
COAFR 5
DEVGEN 5
CFSP/PESC 31

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Data:	20 lutego 2023 r.
Do:	Delegacje

Dotyczy:	Konkluzje Rady w sprawie priorytetów UE na 2023 r. na forach ONZ zajmujących się prawami człowieka
----------	--

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady w sprawie priorytetów UE na 2023 r. na forach ONZ zajmujących się prawami człowieka, zatwierdzone przez Radę na jej 3932. posiedzeniu 20 lutego 2023 r.

**Konkluzje Rady w sprawie priorytetów UE na 2023 r. na forach ONZ zajmujących się
prawami człowieka**

1. W 2023 r. przypada **75. rocznica uchwalenia Powszechnej deklaracji praw człowieka**. UE potwierdza swoje jednoznaczne zobowiązanie do poszanowania, ochrony i przestrzegania wszystkich praw człowieka oraz do obrony ich powszechności. UE jest zjednoczona jako zdecydowany zwolennik systemu praw człowieka ONZ i będzie nadal aktywnie umacniać, bronić i propagować wszystkie prawa człowieka jako jeden z priorytetów swoich działań zewnętrznych. UE opowiada się za silną i skuteczną ONZ, zdolną odpowiedzieć na wyzwania XXI wieku, wspiera sprawozdanie Sekretarza Generalnego ONZ pt. „Nasz wspólny program” i wzywa do odpowiedniego finansowania systemu praw człowieka ONZ. W duchu przyjętej 30 lat temu Deklaracji wiedeńskiej i Programu działania Światowej Konferencji Praw Człowieka UE potwierdza, że prawa człowieka są **powszechne, niepodzielne, współzależne i wzajemnie powiązane**, niezależnie od tego, czy są to prawa obywatelskie, kulturalne, gospodarcze, polityczne czy społeczne. UE nadal wzywa do szerokiej ratyfikacji i wdrażania Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych, Międzynarodowego paktu praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych oraz innych konwencji dotyczących praw człowieka.
2. UE przyjmuje z zadowoleniem mianowanie nowego **Wysokiego Komisarza NZ ds. Praw Człowieka**, zdecydowanie popiera przysługujący mu mandat i wzywa wszystkie państwa do poszanowania jego niezależności i do pełnej współpracy z Wysokim Komisarzem i jego Biurem (OHCHR), a jednocześnie do zapewnienia mu odpowiedniego finansowania. UE podkreśla znaczenie pracy w terenie, jaką wykonuje Biuro Wysokiego Komisarza, by pomagać państwom umacniać krajowe ramy w zakresie praw człowieka. UE wzywa wszystkie państwa do pełnej współpracy w ramach systemu ochrony praw człowieka, w tym w ramach Rady Praw Człowieka i w ramach procedur specjalnych, oraz z innymi osobami upoważnionymi w ramach tych procedur, zarówno tematycznych, jak i dotyczących poszczególnych krajów, a także w ramach organów traktatowych i powszechnego okresowego przeglądu praw człowieka.

3. UE będzie dalej **współpracować ze wszystkimi regionami na świecie**, w dobrej wierze działać na rzecz poprawy sytuacji w zakresie praw człowieka, na rzecz zapobiegania i położenia kresu pogwałceniom i naruszeniom praw człowieka, a także na rzecz pociągnięcia ich sprawców do odpowiedzialności. UE zobowiązuje się do współdziałania z członkami ONZ, aby podkreślić, że poszanowanie praw człowieka jest zasadniczą częścią odpornych, inkluzywnych i demokratycznych społeczeństw. Jednocześnie UE pragnie zapewnić, by fora ONZ zajmujące się prawami człowieka realizowały kompleksowy program tematyczny i w dalszym ciągu zajmowały się najpoważniejszymi pogwałceniami i naruszeniami praw człowieka, niezależnie od tego, gdzie i przez kogo zostały popełnione. UE wykorzysta wszystkie dostępne jej instrumenty, w tym globalny system sankcji UE za naruszenia praw człowieka, aby doprowadzić do zmian i poprawić sytuację w zakresie praw człowieka na całym świecie.
4. UE będzie wielokrotnie wzywać wszystkie państwa na całym świecie do zapewnienia należytego funkcjonowania **instytucji demokratycznych**, poszanowania praworządności, zasad dobrego rządzenia, niezależności sądownictwa oraz do zwalczania bezkarności. UE w dalszym ciągu będzie angażować się na rzecz promowania dostępu do sprawiedliwości i skutecznych środków odwoławczych dla ofiar pogwałceń i naruszeń praw człowieka. W trosce o **rozliczalność** UE będzie wzywać lub wspierać apele innych podmiotów do prowadzenia niezależnych dochodzeń dotyczących pogwałceń prawa międzynarodowego praw człowieka i międzynarodowego prawa humanitarnego, w tym tych, które mogą stanowić zbrodnie międzynarodowe. UE będzie w dalszym ciągu propagować powszechne stosowanie statutu rzymskiego w 25. rocznicę jego przyjęcia i nadal wspierać politycznie i finansowo Międzynarodowy Trybunał Karny (MTK). UE pozostanie zdecydowana, by pociągnąć do odpowiedzialności sprawców najpoważniejszych zbrodni międzynarodowych, zgodnie z przepisami prawa międzynarodowego.

5. W tym roku, tak jak w poprzednich latach, UE będzie protestować przeciwko **pogwałceniom i naruszeniom praw człowieka, niezależnie od tego, gdzie one występują; uważa również, że Trzeci Komitet Zgromadzenia Ogólnego ONZ i Rada Praw Człowieka stanowią odpowiednie fora do podejmowania tych kwestii.** UE będzie popierała stosowne inicjatywy, które powinny być w programie prac Rady Praw Człowieka lub Trzeciego Komitetu. UE będzie nadal odgrywać wiodącą rolę w inicjatywach dotyczących Afganistanu, Białorusi, Burundi, KRLD, Erytrei, Mjanmy/Birmy i Etiopii oraz będzie nadal zachęcać Etiopię do wysiłków na rzecz pojednania, rozliczalności i sprawiedliwości okresu przejściowego. Będzie też uważnie monitorować inicjatywy dotyczące Kambodży, Republiki Środkowoafrykańskiej, Demokratycznej Republiki Konga, Gruzji (w tym w odniesieniu do sytuacji w zakresie praw człowieka w gruzińskich regionach separatystycznych Abchazji i Osetii Południowej), Iranu, Libii, Mali, Nikaragui, okupowanych terytoriów palestyńskich, Somalii, Sudanu Południowego, Sri Lanki, Sudanu, Syrii i Wenezueli oraz w stosownych przypadkach inne inicjatywy dotyczące poszczególnych krajów. UE będzie aktywnie angażować się w interaktywne dialogi z osobami upoważnionymi w ramach procedury specjalnej oraz w debaty ogólne, aby zwrócić uwagę na krytyczne sytuacje w zakresie praw człowieka, w tym w Federacji Rosyjskiej i w Chinach.

6. UE będzie w szczególności nadal z całą mocą potępiać niczym niesprovokowaną i nieuzasadnioną wojnę napastniczą prowadzoną przez Rosję przeciwko **Ukrainie** i protestować przeciwko wszelkim pogwałceniom prawa międzynarodowego praw człowieka i międzynarodowego prawa humanitarnego, w tym przemocy seksualnej i związanej z płcią, wynikającym z rosyjskiej agresji wojskowej. UE z zadowoleniem przyjmuje wysiłki na rzecz zapewnienia pełnego rozliczenia zbrodni wojennych i pozostałych najpoważniejszych przestępstw popełnionych w związku z rosyjską wojną napastniczą przeciwko Ukrainie, w tym wysiłki na rzecz znalezienia sposobów zagwarantowania rozliczalności za zbrodnię agresji; zachęca również do kontynuowania tych działań. UE podkreśla swoje poparcie dla dochodzeń prowadzonych przez prokuratora generalnego Międzynarodowego Trybunału Karnego i dla odnowienia mandatu Międzynarodowej Komisji Śledczej w sprawie Ukrainy przez Radę Praw Człowieka. UE będzie apelować do Rosji, by ta w pełni wypełniała swoje zobowiązania na mocy prawa międzynarodowego, natychmiast i bezwarunkowo położyła kres swojej agresji wobec Ukrainy oraz w pełni szanowała suwerenność, niezależność i integralność terytorialną Ukrainy w ramach jej granic uznawanych przez społeczność międzynarodową. UE będzie także nadal wzywać władze Białorusi, by przestały ułatwiać rosyjską wojnę napastniczą. UE będzie w dalszym ciągu uważnie przyglądać się sytuacji na terytoriach ukraińskich, które zostały nielegalnie zaanektowane przez Federację Rosyjską, w tym w Autonomicznej Republice Krymu i w Sewastopolu, oraz wspierać właściwe inicjatywy w tym zakresie.

7. Kryzys praw człowieka w **Afganistanie** wciąż się pogarsza, zwłaszcza w odniesieniu do sytuacji kobiet, dziewcząt, osób należących do mniejszości i grup etnicznych i religijnych oraz osób LGBTI, którym systematycznie odmawia się przynależnych im praw człowieka. UE potępia przywrócenie kary cielesnej i kary śmierci, a także odmowę przyznania afgańskim kobietom i dziewczętom prawa do nauki oraz poważne ograniczenie ich udziału w życiu publicznym i społecznym, w tym zakaz pracy w organizacjach pozarządowych. UE będzie wspierać mandat specjalnego sprawozdawcy ds. sytuacji w zakresie praw człowieka w Afganistanie i nadal podkreślać odpowiedzialność talibów za zapewnienie poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności. UE w dalszym ciągu będzie wyrażać poparcie dla wszystkich mieszkańców **Mjanmy/Birmy**, w tym dla ludności Rohingja i innych mniejszości, i wzywać do położenia kresu wszelkim aktom przemocy dokonywanym w całym kraju przez reżim wojskowy Mjanmy, do bezwarunkowego i natychmiastowego uwolnienia wszystkich arbitralnie przetrzymywanych, w szczególności w następstwie wojskowego zamachu stanu z 2021 r., a także do przywrócenia procesu demokratycznego z udziałem wszystkich zainteresowanych stron. W tym kontekście UE ponownie zaznaczy potrzebę rozliczenia wszelkich pogwałceń praw człowieka w tym kraju i będzie nadal wspierać działania Niezależnego Mechanizmu Dochodzeniowego dla Mjanmy, wzywając jednocześnie wszystkie państwa do współpracy z nim. UE będzie wzywać władze **Iranu** do poszanowania praw człowieka, w tym praw kobiet i dziewcząt, wolności opinii i wypowiedzi, wolności religii lub przekonań oraz wolności pokojowego zgromadzania się. Będzie także apelować o zaprzestanie tłumienia protestów, uwolnienie wszystkich pokojowych demonstrantów i zapewnienie sprawiedliwości proceduralnej wszystkim zatrzymanym. UE potwierdzi, że jednoznacznie sprzeciwia się stosowaniu kary śmierci, potępia niedawne wyroki śmierci wydane i wykonane w kontekście trwających w Iranie protestów, a także wezwie rząd Iranu do zaprzestania wszelkich dalszych egzekucji i do pełnej współpracy z niezależną misją informacyjną ustanowioną przez Radę Praw Człowieka. UE będzie w dalszym ciągu monitorować i potępiać systematyczne represje wewnętrzne wymierzone w społeczeństwo obywatelskie, obrońców praw człowieka, krytyków, niezależne media, a także osoby należące do grup mniejszościowych, w tym do mniejszości narodowych, i innych grup stygmatyzowanych w **Federacji Rosyjskiej** i na **Białorusi** oraz będzie apelować do władz tych państw o poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności. UE będzie w dalszym ciągu wzywać Białoruś do natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia i rehabilitacji wszystkich więźniów politycznych. UE będzie apelować do Białorusi o pełną współpracę z międzynarodowymi i regionalnymi mechanizmami monitorowania praw człowieka. UE będzie apelować do

Federacji Rosyjskiej o pełną współpracę w ramach wszystkich procedur specjalnych związanych z sytuacją w zakresie praw człowieka w Federacji Rosyjskiej. UE ponownie wyrazi poważne zaniepokojenie sytuacją w zakresie praw człowieka w **Chinach**, w tym w Tybetańskim Regionie Autonomicznym, Regionie Autonomicznym Mongolii Wewnętrznej, Hongkongu i Regionie Autonomicznym Sinciang-Ujgur, odnosząc się do zaleceń zawartych w przygotowanym przez wysoką komisarz niezależnym sprawozdaniu na temat sytuacji w zakresie praw człowieka w Sinciangu. UE zwróci szczególną uwagę na pełne korzystanie z praw człowieka i podstawowych wolności, przede wszystkim wolności wypowiedzi, stowarzyszania się, pokojowego zgromadzania się, wolności religii lub przekonań, a także na ochronę praw kobiet i dziewcząt, zachowanie tożsamości kulturowej i położenie kresu pracy przymusowej. Ponadto UE będzie w dalszym ciągu uważnie monitorować poszczególne przypadki zagrożonych obrońców praw człowieka. UE będzie wzywać rząd Chin i władze Hongkongu do przywrócenia pełnego poszanowania praworządności i praw człowieka. UE będzie apelować o położenie kresu pogwałceniom międzynarodowego prawa humanitarnego oraz pogwałceniom i naruszeniom praw człowieka przez wszystkie strony konfliktu w **Syrii**, w szczególności reżim i jego sojuszników, a także powtórzy, że jedyną drogą do trwałego pokoju jest inkluzywne polityczne rozwiązanie oparte na rezolucji RB ONZ nr 2254. UE przyjmuje z zadowoleniem sprawozdanie Sekretarza Generalnego ONZ, w którym zaleca się ustanowienie nowego międzynarodowego organu do spraw osób zaginionych w Syrii, i konstruktywnie przeanalizuje wnioski popierające tego rodzaju mechanizm. Ponadto oczekuje się, że **Turcja**, jako kraj kandydujący do UE i wieloletni członek Rady Europy, wywiąże się ze swoich odpowiednich zobowiązań.

8. Przy okazji 25. rocznicy podpisania deklaracji o obrońcach praw człowieka UE podwoi wysiłki na rzecz wspierania obrońców praw człowieka i na rzecz ścisłej współpracy w jak najszerszym zakresie ze **społeczeństwem obywatelskim i obrońcami praw człowieka** na forach ONZ, w tym z organizacjami kierowanymi przez kobiety i młodzież. UE będzie nadal bronić pełnego i znaczącego udziału społeczeństwa obywatelskiego we wszystkich oenztowskich forach i promować ten udział. UE zdecydowanie potępi wszelkie formy działań odwetowych wobec obrońców praw człowieka i organizacji społeczeństwa obywatelskiego, które współpracują, starają się współpracować lub współpracowały z systemem ONZ. UE będzie w dalszym ciągu wspierać odnośne działania zastępcy sekretarza generalnego ONZ ds. praw człowieka. UE będzie odgrywać wiodącą rolę w promowaniu bezpiecznych i sprzyjających warunków dla społeczeństwa obywatelskiego i obrońców praw człowieka, w tym tych, którzy działają na wygnaniu, i będzie nadal potępiać wszelkie groźby wobec nich lub ataki na nich. Zwróci szczególną uwagę na nowe zagrożenia, przed którymi stoją obrońcy praw człowieka, takie jak bezprawna inwigilacja w internecie, a także represje transgraniczne. UE skoncentruje się w szczególności na konkretnych zagrożeniach, na jakie narażone są niektóre kategorie obrońców praw człowieka, często doświadczających dyskryminacji, przemocy i nękania, w internecie i poza nim, co dotyczy zwłaszcza obrończyni praw człowieka, obrońców praw człowieka zajmujących się kwestiami środowiska, ziemi i ludności rdzennej, obrońców praw osób LGBTI oraz obrońców praw pracowniczych. UE opowie się także przeciwko środkom prawnym i administracyjnym powodującym kurczenie się przestrzeni społeczeństwa obywatelskiego, takim jak przeszkody w rejestrowaniu organizacji pozarządowych, ograniczenia dostępu do zasobów, uciążliwe zasady weryfikacji i wymogi sprawozdawcze. UE będzie ściśle współpracować z Wysokim Komisarzem NZ ds. Praw Człowieka i w ramach procedur specjalnych, aby dopilnować, by głosy społeczeństwa obywatelskiego i obrońców praw człowieka zostały wysłuchane.

9. UE będzie nadal promować i chronić prawo do **wolności opinii i wypowiedzi** zarówno w internecie, jak i poza nim, a także **wolność mediów**, oraz potępiać nękanie, groźby i ataki, jakie spotykają dziennikarzy, blogerów i innych pracowników mediów. Wzmocni wsparcie dla pluralistycznych i niezależnych mediów i będzie przypominać o odpowiedzialności państw za zapewnienie, by ich krajowe przepisy, polityki i działania dotyczące przekazywania informacji były zgodne z ich zobowiązaniami wynikającymi z prawa międzynarodowego praw człowieka. UE będzie nadal ostrzegać przed zwiększoną kontrolą państwa nad przestrzenią internetową, chroniąc procesy demokratyczne i zapewniając oparte na prawach człowieka, ogólnospołeczne podejście do proaktywnego zwalczania zagranicznych manipulacji informacjami i dezinformacji. UE będzie także intensyfikować działania służące ochronie **wolności akademickiej**. UE będzie nadal chronić i propagować **wolność zgromadzania się i stowarzyszania się** oraz potępiać zastraszanie, groźby i przemoc wobec pokojowych demonstrantów.
10. UE w dalszym ciągu będzie angażować się w promowanie i ochronę prawa do **wolności religii lub przekonań** dla wszystkich osób na całym świecie. Będzie potępiać dyskryminację, nietolerancję, przemoc i prześladowanie wobec jakiegokolwiek osoby, lub dokonywane przez jakąkolwiek osobę, ze względu na religię lub przekonania. UE będzie propagować i chronić prawo każdego do wyznawania lub niewyznawania religii, posiadania lub nieposiadania przekonań, do uzewnętrzniania lub zmiany religii lub przekonań, a jednocześnie będzie potępiać kryminalizację apostazji i nadużywanie przepisów dotyczących bluźnierstwa. UE w dalszym ciągu będzie wspierać dialog międzywyznaniowy jako skuteczne narzędzie promowania praw człowieka. UE będzie aktywnie współpracować ze specjalnym sprawozdawcą NZ ds. wolności religii lub przekonań i wspierać jego mandat.

11. UE będzie nadal potępiać stosowanie **tortur** i innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania na całym świecie. UE będzie nadal otwarcie występować przeciwko arbitralnym aresztowaniom i zatrzymaniom oraz będzie w dalszym ciągu wspierać niezależne monitorowanie więzień i innych miejsc pozbawienia wolności, poprawę warunków przetrzymywania i traktowania osób pozbawionych wolności, zgodnie z międzynarodowymi zobowiązaniami i standardami. UE będzie ponownie wzywać do powszechnej ratyfikacji i skutecznego wdrożenia Konwencji ONZ w sprawie zakazu stosowania tortur i jej protokołu fakultatywnego. W ramach swoich wysiłków na rzecz wyeliminowania tortur na całym świecie UE nadal będzie promować globalny sojusz na rzecz zwalczania handlu narzędziami tortur i rozważy dalsze kroki w kierunku zakazania handlu towarami wykorzystywanymi do wykonywania kary śmierci i zadawania tortur. UE będzie nadal zdecydowanie sprzeciwiać się stosowaniu **kary śmierci** we wszystkich okolicznościach i promować jak najpowszechniejszą ratyfikację drugiego protokołu fakultatywnego do Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych. UE będzie wzywać wszystkie państwa, w których nadal stosuje się karę śmierci, do zniesienia jej lub do utrzymania lub wprowadzenia moratorium na nią, jako pierwszy krok w kierunku jej zniesienia. Zachęci państwa, w których obowiązuje moratorium, do formalnego zniesienia kary śmierci.
12. UE będzie nadal wzywać wszystkie państwa do przestrzegania prawa międzynarodowego praw człowieka oraz do zapewnienia ONZ i mechanizmom monitorowania praw człowieka bezwarunkowego i nieograniczonego dostępu do ich terytoriów. UE będzie również nadal wzywać wszystkie strony konfliktów zbrojnych do pełnego poszanowania **międzynarodowego prawa humanitarnego** oraz do zapewniania pełnego, bezpiecznego, natychmiastowego i nieskrępowanego dostępu w całym kraju umożliwiającego dostarczanie pomocy humanitarnej ludności w potrzebie. UE będzie nadal wzywać strony konfliktów zbrojnych do podejmowania wszelkich koniecznych środków w celu ochrony ludności cywilnej i obiektów cywilnych. UE będzie nadal wspierać większe uwzględnianie praw człowieka w działaniach ONZ na rzecz pokoju i bezpieczeństwa. Z myślą o dalszej ochronie ludności cywilnej i propagowaniu opartych na zasadach działań humanitarnych UE będzie również wspierać partnerów w przyjmowaniu i wdrażaniu solidnych ram przestrzegania praw człowieka i międzynarodowego prawa humanitarnego.

13. UE potwierdza swoje zdecydowane zaangażowanie, by szanować, chronić i realizować, a także promować wszystkie **prawa gospodarcze, społeczne i kulturalne**, w tym m.in. prawo do nauki, pożywienia, wody i urządzeń sanitarnych, ochrony zdrowia, odpowiednich warunków mieszkaniowych i godnej pracy, oraz wspierać właściwe inicjatywy w tym zakresie. UE będzie angażować się na rzecz praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych we wszystkich swoich inicjatywach. Będzie nadal zwracać szczególną uwagę na aspekty prawnoczułowiecze kryzysu bezpieczeństwa żywnościowego. UE będzie wciąż promować prawo do **nauki**, w tym edukację w zakresie praw człowieka i uczenie się przez całe życie, powiązanie z **agendą cyfrową**, włączenie społeczne i cyfrowe, równość płci, wzmocnienie pozycji wszystkich kobiet i niedyskryminację. UE będzie nadal promować aspekty prawnoczułowiecze ochrony dziedzictwa kulturowego.
14. UE będzie aktywnie propagować powszechne prawa człowieka i podstawowe wolności, praworządność i zasady demokratyczne w **przestrzeni cyfrowej**. UE będzie upowszechniać oparte na prawach człowieka podejście do nowych technologii cyfrowych, w tym w odniesieniu do sztucznej inteligencji. UE będzie nadal aktywnie działać na forach ONZ, by zwrócić uwagę na możliwości związane z nowymi i powstającymi technologiami cyfrowymi w kontekście praw człowieka oraz na wpływ tych technologii na te prawa. UE będzie nadal współpracować z OHCHR i innymi partnerami, w tym z biurem wysłannika ds. technologii, nad wdrażaniem mapy drogowej Sekretarza Generalnego ONZ w sprawie współpracy cyfrowej, a także nad opracowaniem Globalnego porozumienia cyfrowego. UE będzie opowiadać się za otwartym, bezpłatnym, interoperacyjnym, niezawodnym i bezpiecznym internetem i będzie nadal zwracać uwagę na skutki wyłączenia internetu, cenzury w internecie i niezgodnej z prawem inwigilacji w internecie. UE będzie nadal wzywać do ochrony przestrzeni społeczeństwa obywatelskiego w internecie, wzmacniać ochronę danych i walczyć z dezinformacją i cyberprzestępczością.

15. UE będzie wciąż wspierać środki łagodzące wpływ, jaki **zmiana klimatu, utrata różnorodności biologicznej i degradacja środowiska** wywierają na pełne korzystanie ze wszystkich praw człowieka. UE będzie promować istotną rolę, jaką odgrywają w tym kontekście obrońcy praw człowieka zajmujący się kwestiami środowiska i prawami ludności rdzennej. UE będzie czynnie uczestniczyć w dyskusjach nad wspieraniem prawa człowieka do czystego, zdrowego i zrównoważonego środowiska oraz promować inkluzywność i niedyskryminację. UE będzie aktywnie angażować się w prace nad rezolucjami ONZ dotyczącymi powiązań między prawami człowieka a klimatem i środowiskiem, także w kontekście wyników konferencji COP 27. UE podkreśla znaczenie zapewnienia dostępu do informacji, udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji i dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska.
16. UE ponownie potwierdzi swoje stanowisko, zgodnie z którym pełne urzeczywistnienie wszystkich praw człowieka dla wszystkich ludzi jest jednym z warunków wstępnych koniecznych do osiągnięcia inkluzywnego i zrównoważonego rozwoju. W tym duchu UE nadal będzie wносить wkład we wdrażanie Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, stosując oparte na prawach człowieka podejście do współpracy na rzecz rozwoju. Podejście to, zgodne z odnośnym wspólnym stanowiskiem UE, przyczynia się do wspierania **prawa do rozwoju**, którego podstawą jest powszechny, niepodzielny, wzajemnie powiązany, współzależny i wzajemnie wzmacniający się charakter wszystkich praw człowieka, a centralnymi podmiotami, motorami i beneficjentami procesu rozwoju są ludzie. W odniesieniu do procesu opracowania prawnie wiążącego instrumentu dotyczącego prawa do rozwoju UE będzie konstruktywnie, nieprzesadzając o swoim ostatecznym stanowisku, angażować się w prace służące zapewnieniu pełnej zgodności zmienionego projektu konwencji w sprawie prawa do rozwoju z normami prawa międzynarodowego praw człowieka.

17. Zgodnie ze swoimi międzynarodowymi zobowiązaniami UE będzie energicznie propagować i zwiększać międzynarodowe wysiłki na rzecz **równości płci**, upowszechniania wszystkich praw człowieka i pełnego korzystania z nich przez wszystkie kobiety i dziewczęta oraz wzmocnienia pozycji wszystkich kobiet i dziewcząt, w tym poprzez uwzględnianie problematyki równości płci w kontekstach krajowych i tematycznych. UE będzie w dalszym ciągu promować włączanie perspektywy płci w inicjatywy na rzecz pokoju i bezpieczeństwa, w tym poprzez wdrażanie rezolucji RB ONZ nr 1325 w sprawie kobiet, pokoju i bezpieczeństwa oraz kolejnych rezolucji. UE będzie korzystać z każdej okazji na wszystkich stosownych forach, by potwierdzać te zobowiązania i wywiązywać się z nich, w tym na forum Komisji ds. Statusu Kobiet i Komisji ds. Ludności i Rozwoju, i podkreśla konieczność zastosowania ambitnego i transformacyjnego podejścia, by zająć się podstawowymi przyczynami i czynnikami ryzyka dotyczącymi różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn, dyskryminacji i przemocy wobec kobiet i dziewcząt. UE będzie nadal priorytetowo traktować swoje wysiłki na rzecz zapobiegania i położenia kresu wszelkim formom **przemocy seksualnej i przemocy ze względu na płeć**, zarówno w internecie, jak i poza nim, w tym przemocy domowej i przemocy wobec partnera, a także zapobiegania dziecięcym, wczesnym i przymusowym małżeństwom, okaleczaniu żeńskich narządów płciowych i innym szkodliwym praktykom wobec kobiet i dziewcząt; będzie także promować ogólnospołeczne wysiłki na rzecz angażowania mężczyzn i chłopców jako sojuszników i beneficjentów równości płci w eliminowanie przemocy seksualnej i przemocy ze względu na płeć, znoszenie wszelkich różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn, podejmowanie kwestii dyskryminacyjnych przepisów i norm społecznych i zwalczanie stereotypów związanych z płcią. Rada przypomina o swoim zobowiązaniu do wspierania równego, pełnego, skutecznego i znaczącego uczestnictwa kobiet i młodzieży, w całej ich różnorodności, m.in. we wszystkich sferach życia publicznego i politycznego, zgodnie z Planem działania UE dotyczącym praw człowieka i demokracji na lata 2020–2024.

18. UE podtrzymuje swoje zobowiązanie do propagowania, ochrony i przestrzegania wszystkich praw człowieka oraz do pełnego i skutecznego wdrożenia postanowień pekińskiej platformy działania i programu działania Międzynarodowej Konferencji na temat Ludności i Rozwoju oraz wyników ich konferencji przeglądowych, a także podtrzymuje w tym kontekście swoje zobowiązanie na rzecz **praw i zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego**. Mając to na względzie, UE potwierdza zdecydowaną wolę propagowania, ochrony i realizowania prawa każdej osoby do pełnej kontroli oraz do swobodnego i odpowiedzialnego decydowania – w sposób wolny od dyskryminacji, przymusu i przemocy – w kwestiach dotyczących własnej seksualności oraz zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego. UE zwraca ponadto uwagę na potrzebę zapewnienia powszechnego dostępu do dobrej jakości i przystępnych cenowo wszechstronnych informacji na temat zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego, edukacji w tym zakresie, w tym do wszechstronnej edukacji seksualnej, oraz usług opieki zdrowotnej.
19. UE będzie nadal zdecydowanie sprzeciwiać się wszelkim formom **dyskryminacji**, zwracając szczególną uwagę na dyskryminację z wielu przyczyn jednocześnie i dyskryminację krzyżową, w tym ze względu na płeć, rasę, pochodzenie etniczne lub społeczne, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub inne, niepełnosprawność, wiek, orientację seksualną i tożsamość płciową, zintensyfikuje również działania na rzecz zwalczania tych wszystkich form dyskryminacji. UE ponownie podkreśla swoje zobowiązanie na rzecz równości i niedyskryminacji oraz prawa wszystkich osób do korzystania z pełnego zakresu praw człowieka i podstawowych wolności, a także do udziału m.in. młodzieży, dziewcząt i kobiet, osób z niepełnosprawnościami i osób LGBTI, oraz do ochrony osób znajdujących się w niekorzystnej, trudnej sytuacji lub zmarginalizowanych, w tym dzieci. UE będzie konsekwentnie i konstruktywnie współpracować w ramach mandatów ONZ, z naciskiem na zwalczanie przemocy i wszelkich form dyskryminacji, i będzie nadal mocno wspierać prace ONZ w tej dziedzinie.

20. UE będzie w dalszym ciągu zdecydowanie wspierać **prawa dziecka**. To zobowiązanie nadal będzie jednym z kluczowych elementów unijnych wysiłków na rzecz zapobiegania wszelkim formom przemocy wobec dzieci, a także na rzecz promowania powszechnego dostępu do edukacji, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii dostępu dziewcząt do edukacji. UE będzie nadal koncentrować się na osobach dotkniętych konfliktami i osobach w sytuacjach pokonfliktowych, a także na osobach znajdujących się w niekorzystnej, trudnej sytuacji lub zmarginalizowanych, w tym dzieciach wywodzących się z ludności rdzennej i dzieciach należących do mniejszości, z uwzględnieniem mniejszości narodowych i etnicznych, a także dzieciach z niepełnosprawnościami. UE będzie w pełni wspierać mandaty specjalnego przedstawiciela Sekretarza Generalnego ONZ do spraw dzieci i konfliktów zbrojnych oraz specjalnego przedstawiciela Sekretarza Generalnego ONZ ds. zapobiegania przemocy wobec dzieci, a także czynnie współpracować w ich zakresie. W celu zagwarantowania pozytywnego i bezpiecznego korzystania przez dzieci z internetu oraz ochrony dzieci przed zagrożeniami w internecie należy skutecznie zająć się kwestią przemocy wobec dzieci w internecie, wszelkich form ich wykorzystywania i niegodziwego traktowania, cyberprzemocy i narażenia na szkodliwe treści. UE zwróci się do wszystkich partnerów, którzy jeszcze nie ratyfikowali Konwencji o prawach dziecka, by to uczynili – będzie też promować i wspierać ratyfikację i wdrażanie jej protokołów fakultatywnych.
21. UE zintensyfikuje działania na rzecz **pełnego korzystania ze wszystkich praw człowieka przez osoby starsze**, wzmocnienia opieki długoterminowej i zwiększenia jej jakości, dostępności i przystępności cenowej, wspierania wysiłków służących walce z dyskryminacją ze względu na wiek i ageizmem, tak aby zapewnić osobom starszym godne życie i dobrostan, sprawiedliwość społeczną i solidarność międzypokoleniową. W tym kontekście UE będzie aktywnie współpracować z Otwartą Grupą Roboczą ONZ ds. Starzenia się.

22. Obrona praw osób należących do mniejszości ma kluczowe znaczenie. UE będzie nadal wzywać wszystkie państwa do poszanowania, ochrony i realizacji praw człowieka przysługujących osobom należącym do **mniejszości** zgodnie z postanowieniami Deklaracji praw osób należących do mniejszości narodowych lub etnicznych, religijnych i językowych. UE będzie promować ich prawo do skutecznego udziału w kulturze, religii, życiu społecznym, gospodarczym i publicznym. UE będzie sprzeciwiać się wszelkim formom podżegania do przemocy lub nienawiści oraz mowie nienawiści w internecie i poza nim, przy jednoczesnym zachowaniu pełnego poszanowania prawa do wolności opinii i wypowiedzi. UE będzie dalej zajmować się kwestiami dotyczącymi osób należących do mniejszości, w sytuacji, gdy ich przedstawiciele nie mają możliwości zabrania głosu lub gdy możliwości te są ograniczone, w tym w Radzie Praw Człowieka i na innych właściwych forach.
23. UE będzie nadal propagować prawa **ludności rdzennej** określone w oenzetowskiej Deklaracji o prawach ludności rdzennej i prawie międzynarodowym praw człowieka oraz będzie w tym kontekście aktywnie uczestniczyć we wszystkich odpowiednich forach, na których są omawiane prawa ludności rdzennej. UE będzie wciąż aktywnie angażować się we wszelkie wysiłki na rzecz zwiększenia pełnego, skutecznego i znaczącego udziału przedstawicieli i instytucji ludności rdzennej w odpowiednich organach ONZ, w tym w Radzie Praw Człowieka, w sprawach, które ich dotyczą. UE będzie podkreślać znaczenie ochrony obrońców praw człowieka ludności rdzennej i dopilnowania, by mogli oni promować prawa człowieka, nie obawiając się działań odwetowych. UE będzie promować pełne, skuteczne i znaczące zaangażowanie i przywództwo kobiet rdzennych. UE będzie podkreślać, jak ważne jest, by zapewnić dzieciom wywodzącym się z ludności rdzennej dostęp do edukacji w ich własnym języku i w poszanowaniu ich własnej kultury.

24. UE będzie nadal konstruktywnie podejmować starania na rzecz wszystkich inicjatyw związanych ze zwalczaniem **rasizmu**, dyskryminacji rasowej, ksenofobii i pochodnych form nietolerancji na całym świecie, pamiętając jednocześnie o swoim wieloletnim stanowisku w sprawie potrzeby zapewnienia powszechnej ratyfikacji oraz pełnego i skutecznego wdrożenia Międzynarodowej konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji rasowej, a także potrzeby wdrożenia deklaracji durbańskiej i programu działania oraz, w razie potrzeby, racjonalizacji i usprawnienia jej mechanizmów następnych.
25. UE zintensyfikuje działania na rzecz przestrzegania prawa międzynarodowego praw człowieka i zasad w tej dziedzinie oraz międzynarodowego prawa humanitarnego i międzynarodowego prawa uchodźczego w odniesieniu do **uchodźców, osób wewnątrznie przesiedlonych i migrantów**, ze zwróceniem szczególnej uwagi na dzieci, osoby starsze, kobiety i inne osoby znajdujące się w trudnej sytuacji. UE będzie nadal umożliwiać wybieranie legalnych sposobów migracji przy pełnym poszanowaniu kompetencji krajowych i wzywać wszystkie państwa do zapobiegania handlowi ludźmi i przemytowi ludzi, do ochrony ofiar, utrzymywania podejścia uwzględniającego kwestie płci i dzieci oraz do zapewniania skutecznego ścigania sprawców. UE będzie nadal zdecydowanie potępiać sponsorowaną przez państwo instrumentalizację uchodźców i migrantów z przyczyn politycznych przez państwa trzecie oraz podejmować działania zapobiegające temu zjawisku, zawsze przy pełnym poszanowaniu praw człowieka i prawa międzynarodowego.

26. **Terroryzm**, brutalny ekstremizm i przestępczość zorganizowana stanowią bardzo poważne zagrożenie dla pokoju i bezpieczeństwa. UE wzywa wszystkie państwa do zapewnienia, aby reagowanie na przestępstwa terrorystyczne i przestępczość zorganizowaną następowało z pełnym poszanowaniem prawa międzynarodowego, w szczególności prawa międzynarodowego praw człowieka, międzynarodowego prawa humanitarnego i międzynarodowego prawa uchodźczego. Walka z terroryzmem obejmuje odpowiednie ściganie spraw związanych z terroryzmem przy pełnym poszanowaniu praw człowieka i praworządności, przy zapewnieniu priorytetowego traktowania ofiar oraz przy zapewnieniu ochrony i promowania ich praw. UE będzie wspierać stałe promowanie aktywnego i znaczącego udziału kobiet w działaniach w zakresie prewencji i zwalczania terroryzmu.
27. UE będzie nadal współpracować z OHCHR i grupą roboczą ONZ ds. **biznesu i praw człowieka** w celu propagowania wdrażania Wytycznych ONZ dotyczących biznesu i praw człowieka na całym świecie. Będzie nadal wspierać przyjmowanie krajowych planów działania i opracowywanie kompleksowych unijnych ram wdrażania Wytycznych ONZ dotyczących biznesu i praw człowieka, przyjmując za punkt odniesienia plan działania ONZ dotyczący biznesu i praw człowieka na kolejną dekadę. UE zwiększy swoje zaangażowanie na forach ONZ i będzie aktywnie uczestniczyć w dyskusjach ONZ na temat prawnie wiążącego instrumentu dotyczącego biznesu i praw człowieka, a także gotowa jest współpracować z przewodniczącym otwartej międzyrządowej grupy roboczej (OEIGWG) i z przyjaciółmi przewodniczącego oraz z innymi partnerami, by zbadać sposoby opracowania opartego na konsensusie instrumentu, który może skutecznie poprawić ochronę ofiar i stworzyć równe warunki działania na całym świecie.
-